

Regeringens proposition

1984/85: 186

om lokalisering av central myndighet för AMU-organisationen

beslutad den 28 mars 1985.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har upptagits i bifogade utdrag ur regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

ANNA-GRETA LEIJON

Propositionens huvudsakliga innehåll

Riksdagen beslutade i december 1984 om en ny organisation för den särskilt anordnade arbetsmarknadsutbildningen (AMU) m.m. (prop. 1984/85: 59, AU 9, rskr 101). Riksdagen fann det därvid lämpligt att, som regeringen föreslagit, låta frågan om lokalisering av den centrala myndigheten övervägas ytterligare. Regeringen skulle därefter återkomma med förslag till riksdagen.

Den särskilda utredaren för genomförande av ny organisation för arbetsmarknadsutbildning som enligt sina direktiv har haft att överväga lokaliseringsort för den centrala myndigheten har nu överlämnat sitt förslag i denna fråga.

I den proposition som nu läggs fram föreslås att myndigheten lokaliseras till Tyresö kommun i Stockholms län.

Utdrag
ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1985-03-28

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, Holmberg, Thunborg, Wickbom.

Föredragande: statsrådet Leijon

Proposition om lokalisering av central myndighet för den särskilt anordnade arbetsmarknadsutbildningen.

1 Inledning

I prop. 1984/85: 59 om ny organisation för den särskilt anordnade arbetsmarknadsutbildningen (AMU) m. m. föreslogs att den organisationskommitté som skulle tillsättas för den närmare utformningen av den nya organisationen för arbetsmarknadsutbildningen också skulle få i uppdrag att överväga den lämpligaste lokaliseringen av den centrala myndigheten.

I propositionen erinrades om statsmakternas tidigare uttalanden att det måste finnas starka skäl för att förlägga ny statlig verksamhet till Stockholmsregionen samt att man målmedvetet skall pröva möjligheterna att omlokalisera ny eller expanderande förvaltning. För- och nackdelar från olika utgångspunkter med en lokalisering till Stockholm eller något av skogslänen skulle därför studeras. Avsikten var att återkomma med förslag till riksdagen för beslut under våren 1985.

Arbetsmarknadsutskottet (AU 1984/85: 9) fann det föreslagna tillvägagångssättet lämpligt och erinrade om sina tidigare uttalanden när det gäller prioriteringsordningen vid fortsatt omlokalisering och decentralisering av statlig verksamhet: 1. Skogslänen, 2. Sydöstra Sverige och Sjuhäradsbygden. Riksdagen anslöt sig till vad utskottet anfört.

Med stöd av regeringens bemyndigande tillkallade jag i januari 1985 en särskild utredare för att närmare utforma och genomföra den nya organisationen för arbetsmarknadsutbildningen. Utredaren har den 13 mars 1985 överlämnat förslag till lokalisering av den nya centrala AMU-myndigheten. Utredaren har vid sina överväganden samrått med byggnadsstyrelsen

samt med civildepartementets arbetsgrupp för decentralisering av statlig verksamhet.

För att få en allsidig belysning av frågan har utredaren låtit Statskonsult Administrationsutveckling (AU) AB utreda frågan om den centrala myndighetens lokalisering. Statskonsult AU AB har därvid studerat myndighetens lokalisering från verksamhets-, kostnads- och personalsynpunkter. Därvid har jämförelser gjorts mellan en placering i Stockholmsregionen och en placering utanför denna region och då i skogslänen.

Ett flertal kommuner har anmält sitt intresse till regeringen för resp. kommun som lokaliseringsort för den nya myndigheten. Därutöver har ett antal kommuner uppvaktat utredaren i samma fråga.

Utredarens rapport bör fogas till protokollet i detta ärende som en bilaga.

2 Lokalisering

<p>Mitt förslag: Den centrala myndigheten för AMU-organisationen lokaliseras till Tyresö kommun, Stockholms län.</p>

Utredarens förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Skälen för mitt förslag: Jag vill inledningsvis erinra om att omorganisationen av arbetsmarknadsutbildningen innebär en långtgående decentralisering av verksamheten. Ansvar för uppdragsverksamhet, utvecklingsarbete, marknadsföring samt personal- och ekonomiadministration kommer att i stor utsträckning åvila de 24 regionala AMU-myndigheterna. Utredaren har för sin del anmält att hon inte kommer att föreslå någon bestämd lokaliseringsort för de regionala kanslierna. Jag delar hennes uppfattning att regionalpolitiska hänsyn därvid bör kunna tas inom resp. region.

Den centrala myndigheten skall främst ha en samordnande och rådgivande roll med ansvar för övergripande planering beträffande utvecklingsarbete, organisationsfrågor, personalpolitik och anslagsframställning. Den centrala myndigheten skall också ha ett ekonomiskt samordningsansvar.

I förhållande till nuvarande organisation kommer således de centrala uppgifterna volymmässigt att starkt begränsas. Det centrala kansliet bör också enligt prop. 1984/85: 59 hållas litet. Som utredaren framhåller kommer ledningen av den operativa verksamheten att ske i länen. Den förestående decentraliseringen av det verkställande ansvaret för verksamheten innebär således även en omfördelning av personalbehovet inom arbetsmarknadsutbildningen. F. n. finns i länen förutom en verkställande tjänsteman inte något regionalt kansli. Enligt riksdagens beslut skall i varje län

inrättas ett regionalt organ för den nya AMU-organisationen med i genomsnitt ca tio anställda. Det regionala organets lokalisering bestäms av styrelsen för den regionala AMU-myndigheten.

Vid mitt ställningstagande har jag i första hand utgått från den centrala myndighetens framtida funktioner och roll gentemot såväl den regionala AMU-organisationen som externa intressenter. Jag har därvid jämfört vad en lokalisering till Stockholmsområdet alternativt annan ort skulle innebära.

För planerings- och utvecklingsarbete inom arbetsmarknadsutbildningen utgör nära och kontinuerliga kontakter med arbetsmarknadens parter samt arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och skolöverstyrelsen (SÖ) en förutsättning. Dessa kontakter avser inte enbart styrelsens arbete utan i hög grad informella och sonderande kontakter mellan tjänstemän i själva beredningsarbetet.

För det långsiktiga utvecklingsarbetet inom AMU-organisationen krävs en nära samordning med AMS som kommer att svara för fördelning av medel till länsarbetsnämnderna för köp av utbildning m. m.

Vid arbetet med att fastställa kursplaner för arbetsmarknadsutbildningen kommer den centrala AMU-myndigheten att samarbeta med de centrala yrkesnämnderna och SÖ. För att kunna upprätthålla hög kvalitet i utbildningen krävs dels att det kontinuerligt pågår ett utvecklingsarbete, dels visst centralt kursplanearbete i vilket de centrala yrkesnämnderna och de centrala förbunden på såväl arbetstagar- som arbetsgivarsidan är involverade. Dessa finns så gott som undantagslöst i Stockholmsregionen. Kursplanearbetet kommer således att i lika hög grad som för närvarande karaktäriseras av samarbete mellan den centrala AMU-myndigheten, SÖ och arbetsmarknadens parter. Den centrala roll arbetsmarknadens parter har inom arbetsmarknadsutbildningen, genom bl. a. de centrala yrkesnämnderna, måste enligt min mening väga tungt vid lokaliseringsbeslutet för den centrala AMU-myndigheten.

I ekonomiska och administrativa frågor kommer kontakter med bl. a. AMS, riksrevisionsverket (RRV), statskontoret och statens arbetsgivarverk att krävas. I resursplaneringen behövs samarbete med bl. a. byggnadsstyrelsen.

Den centrala AMU-myndigheten kommer således att ha mycket frekventa och fortlöpande kontakter med samarbetspartner och expertis som finns i Stockholmsregionen.

Även om en del av dessa kontakter kan klaras per telefon och i telefonkonferenser måste man ändå räkna med att en lokalisering utanför Stockholmsområdet kommer att medföra ett stort behov av resor till Stockholm. En förutsättning för en lokalisering utanför Stockholm är således tillgång till direkta flyg- och tågförbindelser med Stockholm. Dessa resor kommer att innebära merkostnader, varvid man också måste beakta effektivitetsförluster i fråga om arbetstidens utnyttjande. Eftersom det centrala kansliet personalmässigt skall hållas litet är det angeläget att hög frånvaro på

grund av långa restider i samband med tjänstemännens externa kontakter kan undvikas.

RRV har i en nyligen genomförd studie "Tjänsteresor och telefonmöten inom statsförvaltningen" visat att endast ett ringa antal tjänsteresor hittills har ersatts av telefonmöten trots att nästan alla myndigheter har erforderlig utrustning. Statskontoret har i en rapport "Tele- och datakommunikation -- ett utvecklingsprojekt" pekat på möjligheten att genom den nya tekniken uppnå större rörlighet i fråga om både tid och plats för kontakter mellan myndigheter. Många av möjligheterna presenteras dock som framtida lösningar.

Eftersom det centrala kansliet skall vara litet kommer behovet av yrkesskicklig personal och sakkunskap inom utbildningsadministration och speciellt då beträffande yrkesutbildning för vuxna att bli mer uttalat. En utflyttning från Stockholm skulle, enligt erfarenheter från tidigare utflyttningar av myndigheter, sannolikt medföra svårigheter att rekrytera nödvändig expertis till den nya organisationen och att åtminstone temporära effektivitetsförluster i verksamheten skulle uppstå.

Från kostnadssynpunkt skulle en lokalisering utanför Stockholmsområdet medföra nackdelar. Förutom merkostnader för resor inkl. timkostnad för outnyttjad arbetstid kan jag inte förbise en risk för tillfällig effektivitetsförlust till följd av bristande kontinuitet. Extra kostnader för utbildning av ny personal skulle dessutom tillkomma. Med tanke på det besparingskrav om 15% av de fasta kostnaderna som ålagts AMU-organisationen under den närmaste femårsperioden kan sådana merkostnader inte motiveras.

För att sänka kostnaderna för AMU-organisationen förutsattes i propositionen om ny organisation för arbetsmarknadsutbildningen att möjligheter till administrativ samverkan med andra organisationer skulle prövas. Samverkan med arbetsmarknadsutbildningens direkta intressenter har jag nyss redovisat. Samverkan i mer praktisk verksamhet såsom kontorsservice, telefonväxel, vaktmästeri m. m. kan åstadkommas såväl i Stockholm som i andra orter och härvidlag föreligger således inga fördelar med en viss lokalisering. Detsamma kan sägas gälla beträffande de kontorslokaler som den centrala AMU-myndigheten kommer att behöva. Sådana kan anskaffas såväl i Stockholmsområdet som på andra orter.

Att praktiskt anskaffa lokaler och uppnå rationella administrativa rutiner kan således ske oberoende av lokaliseringsort. Däremot skulle samarbetet med arbetsmarknadens parter, skolmyndigheter, AMS, och andra centrala organ bli både besvärligare och dyrare genom en lokalisering utanför Stockholmsområdet. Med hänsyn till vikten av att den nya AMU-organisationen skall kunna uppfylla högt ställda krav förordar jag i likhet med utredaren att den nya centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningen lokaliseras till Stockholmsområdet. Jag har vid mina överväganden noga iakttagit riksdagens mening och ingående prövat för- och nackdelar med lokalisering till eller utanför Stockholmsområdet.

Jag har också pekat på den betydande decentralisering som omorganisationen i sig innebär. Det kan också noteras att den centrala AMU-myndigheten inte innebär etablering av ny verksamhet i egentlig mening.

Jag förslår Tyresö kommun som lokaliseringsort för den nya myndigheten. Kommunen uppfyller de krav på närhet till samarbetspartner som jag tidigare redovisat och lämpliga lokaler kan anskaffas.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningens organisation skall lokaliseras till Tyresö kommun, Stockholms län.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

1985-03-13

Statsrådet Anna-Greta Leijon
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Den centrala AMU-myndighetens lokalisering

Enligt regeringens direktiv (Dir 1984: 47) skall jag lämna förslag till lokalisering av den nya AMU-myndigheten. Jag har i denna fråga samrått med byggnadsstyrelsen och civildepartementets arbetsgrupp för decentralisering av statlig verksamhet. Deras yttranden bifogas. Jag har vidare uppdragit åt Statskonsult Administrationsutveckling AB att belysa frågan ur bl. a. verksamhetssynpunkt. Statskonsults utredning bifogas.

Jag föreslår Storstockholm som lokaliseringsort för den nya AMU-myndigheten. Jag har därvid låtit följande faktorer vara utslagsgivande vid valet av lokaliseringsort:

1. nödvändiga kontakter med parter utanför AMU-organisationen i det dagliga arbetet;
2. nödvändiga löpande kontakter med den regionala organisationen;
3. styrelsearbetet.

1. Utvecklingsarbete och pedagogisk uppföljning kommer att vara en av den centrala myndighetens viktigaste uppgifter. I den debatt som föranletts av förslaget om omorganisation av AMU har mycket starkt framhållits, inte minst från arbetsmarknadens parter sida, kravet på hög kvalitet i AMU-utbildningen. Denna kvalitet skall upprätthållas bl. a. med hjälp av centralt beslutade kursplaner, som också till stor del utarbetas centralt. I detta arbete kommer samverkan med de centrala yrkesnämnderna att spela stor roll. Förutom kontakterna med yrkesnämnderna i kursplanearbetet finns behov av och krav på kontakter med de centrala förbunden på såväl arbetstagar- som arbetsgivarsidan. Dessa, som räknas i hundratal, finns med något enstaka undantag i Stockholm. I kursplanearbetet skall vidare ett nära samarbete ske med skolöverstyrelsen. Nära kontakter måste också hållas med AMS.

Riktlinjer för arbetsmarknadsutbildningen som arbetsmarknadspolitiskt instrument formuleras av arbetsmarknadsdepartementet och AMS. Det är nödvändigt för den centrala organisationen att ha fortlöpande och nära kontakter med dessa för att kontinuerligt kunna följa de diskussioner som där förs och därmed svara mot de högt ställda kraven på flexibilitet. Täta och intensiva kontakter mellan tjänstemännen i dessa organisationer är nödvändiga när det gäller planeringen av arbetsmarknadsutbildningens

omfattning och innehåll, frågor om större investeringar, lokaliseringen av riksrekryterande kurser m. m.

En annan av den centrala myndighetens viktiga uppgifter blir styrning och rådgivning i ekonomisk-administrativa, juridiska och personaladministrativa frågor. Nödvändiga kontakter här -- statens arbetsgivarverk, riksrevisionsverket, statskontoret liksom arbetstagarorganisationerna, med vilka den centrala myndigheten kommer att förhandla, m. fl. -- finns i Storstockholm.

Den centrala myndigheten kommer att ha ett övergripande ansvar när det gäller försäljning och marknadsföring. Detta gäller framför allt gentemot AMS. Erfarenheten visar dessutom att organisationer och företag i stor utsträckning har funnit det nödvändigt att koncentrera sin försäljning och marknadsföring till Storstockholm. Konsultföretag som kan behöva utnyttjas finns också koncentrerade till Storstockholm.

2. Den centrala myndighetens tjänstemän kommer att behöva göra täta resor till de regionala organisationerna för rådgivning, uppföljning och överläggningar. Vid lokalisering till skogslänen kommer reslängden vid de flesta resor att fördubblas, eftersom de snabbaste transportererna med flyg i allmänhet måste gå över Stockholm. Statskonsult har lämnat visst underlag för beräkningen av den fördyring av reskostnaderna som skulle följa. Den ökade frånvaron på grund av längre restider kommer också att innebära svårigheter då organisationen är liten och sårbar.

3. Styrelsen måste för att kunna leda hela organisationens arbete sammanträda med korta mellanrum. En gång i månaden, vid starten kanske tätare, förefaller ett minimum. Styrelsens sammanträden bör då och då förläggas ut till regionerna, men de flesta sammanträden bör lämpligen förläggas till Storstockholm, eftersom samtliga de i styrelsen ingående parterna har sina huvudkontor där.

Kostnadsskäl och kontaktbehov talar för en lokalisering till Storstockholm. Mot detta skall vägas regionalpolitiska strävanden att flytta ut arbetsplatser från Stockholm till landet i övrigt och främst då till skogslänen.

I detta fall kan följande kommentar göras.

Omorganisationen av AMU som sådan innebär en mycket stark decentralisering. Skolöverstyrelsen har för arbetet med AMU drygt 60 personer anställda. Den nya myndigheten beräknas få ca 30, vilket utgör 0,5 % av totala antalet anställda. Styrningen av den operativa verksamheten kommer i hög grad att ligga ute i länen och kräva ett nära samarbete mellan länsarbetsnämnd och den regionala AMU-myndigheten. Beslutanderätt över såväl verksamhetens dimensionering som innehåll ligger i hög grad regionalt. Detta har bl. a. lett till att den centrala organisationen planeras bli mycket liten.

I den nuvarande verksamheten finns förutom en verkställande tjänsteman inte något regionalt kansli. Sådana kommer att finnas i varje län.

Storleken på dem kommer att variera mellan länen, men en genomsnittssiffra på tio personer är utgångspunkten för organisationsarbetet.

Jag kommer inte att föreslå någon bestämd lokalisering för de regionala kanslierna. Det får beslutas av den regionala styrelsen. Därvid bör lokaliseringspolitiska hänsyn också kunna tas inom regionen. Mot bakgrund av dessa förhållanden menar jag att de regionalpolitiska hänsyn som enligt riksdagen bör tas vid varje omorganisation av en myndighet har tillgodosetts.

Mitt förslag till lokalisering är alltså Storstockholm. Som framgår bl. a. av motioner, uppvaktningar och framställningar som kommit till departementet finns många synpunkter även på en lokalisering inom storstockholmsområdet. Med tanke på den diskussion om organisationens kontakter som förts ovan är en lokalisering till centrala staden den mest rationella och tidsbesparande. Om hänsyn till arbetsmarknadsskäl även inom Storstockholm skall vara avgörande för valet av lokal för den nya myndigheten är det de södra förorterna som är mest underförsörjda med arbetsplatser. Bland dessa är Tyresö sämst ställd när det gäller försörjning med arbetsplatser.

Samtliga experter i kommittén har tillstyrkt en lokalisering till Storstockholm, medan däremot uppfattningen om lämplig lokaliseringsort inom storstockholmsområdet varierar.

AMU-KOMMITTEN

Berit Rollén
särskild utredare

